

prišli Kavčič-Ausserer k nam razpertije delat? Kdo bo de pošiljal v Kavčič-Aussererjevo šolo svoje otroke? Mar je g. Kavčič pozabil, da je kmetom še v spominu, da se je od naše vere, tedaj tudi od nas ločil? Ali hoče še tudi naše otroke izneveriti? Nikdar se to ne sme zgoditi, čeravno obetajo otrokom brezplačno pisalno in drugo šolsko orodje deliti. Kaj je nam mar za vaše slabe novce od nemškega dunajskega društva? Sramota bila bi za vsakega, kdor bi pošiljal v tako bodi kaj šolo svoje otroke. Sicer še pa, kakor sem poizvedel v nedeljo, ta dva gospoda za to nemško šolo nijsta dobila od deželnega šolskega sveta dovoljenja pa kakor skušnje od drugod kažejo, jo bržej ko ne tudi dobila. Treba bo de toraj, da naš poslanec g. dr. Vošnjak reč sproži v državnem zboru. Nemir pa bo de do tiste dobe uže zasejan. — G. Aussererju pa kličemo: Idite med svoje brate, Nemce, tukaj pri Slovencih ste uže zdavnej pokazali, da niste naš, ker ste nam od g. Razesberga podarjeno znižano mostnino zopet zvekšati hoteli, kar pa nij šlo, G. Kavčič pa naj gre, kjer najde več brezvernikov. Od ministerstva so srednje slovenske šole že dovoljene in dotične šolske slovenske knjige se uže tiskajo. Tedaj bi imeli srednje šole slovenske, ljudske pa nemške. Kje imate vendar pamet?!

Iz Iljašovec. (Javna zahvala.) Dne 24. julija je zadela v Iljašoveh strašna nesreča; pogorelo je 9 hiš, nekatere izmed njih popolnoma. Na pomoč so nam prihiteli iz Ljutomera gasilna straža, iz Veržeja veliko tržanov, ki so zabranili daljšo razširjenje ognja. — Vsem, ki so pomagali braniti, posebno gasilnej straši Ljutomerski, vrlim Veržencem in drugim izrekam tukaj javno zahvalo.

Ivan Farkaš, župan.

Iz Stavenšinjec. (Potrebno je slovenski pisati.) Pri nas je pošten mož; ker se je postaral, sklene jedno svojih lepih posestev dati svojej hčeri. Poda se toraj k notarju v gornjej Radgoni. Hoče izgovoriti si jedno njivo, in polek tudi vrati, kder zamore orač konje obrniti, pa glejte, kaj se je zgodilo! Ko pisac že na pol, se vé, da nemško napiše, zdaj bi se tudi vrati zapisati morale pa niti eden ne zna, kako se velijo vrati po nemško, od prvega pisaca do zadnjega. Oj strah, kaj bo de zdaj, bodo morebiti slovenski pisati začeli ali bo še mogel mož tako dolgo posestvo imeti, dokler te besedo ne ulovijo? Na hvalo pride penzionirani mož g. Hornauer. Ta jim pove, da zamorejo svoje nemškutarsko pisanje dovršiti. Glejte tedaj Slovenci, bi ne bilo dobro vse slovenski pisati? No, in na to morate siliti. Krivo pa je, ako kdo misli, da slovenski jezik ne velja v javnem življenji, v pisarnicah, v uradnih in drugih itd. Že za blage cesarice Marije Terezije rabil se je slovenski jezik, in člen 19. osnovnih državnih postav od 21. decembra 1867, št. 142 državnega zakonika se glasi: „Vsi narodi države so ravnopravni, in vsak narod ima nedotakljivo

pravico do varovanja svoje narodnosti in svojega jezika.“

Iz Žavca. (Toča.) Zadnjo nedeljo ob 4 popoldne zadela nas je huda nesreča. Grozovita nevihta pokončala je deloma naše nade. Toča pobila je skoraj vse poljske pridelke, kakor oves, turšico, ajdo, zelje, proso, posebno pa hmelj — to po celej savinjskej dolini jako razširjeno kupčijsko rastlino. Tudi burja, koja je hudo razsajala, pomnožila je škodo. Prevrгла je mnogo hmeljskih drogov, več kozolcev, križev, prelomila drevesa itd. Čudovito je to, da je toča nektera hmeljišča posebno poškodovala, nektera pa manj. Pouzročena škoda samo v našej okolici se ceni 15.000 gold.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Cesar se je odpeljal v Ischl, kder ga obišče nemški cesar; cesarjevič mudi se s cesarjevičino v Erdelskem. — Meseca septembra začnejo regimente predstavljati domov: regiment Kuhn pride v Ljubljano, Maročić v Celovec, naš štev. 47. pa v Maribor; bataljoni lovski štev. 24, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, bodo razpuščeni, 19. bataljon pride v Zemun; artilerijo bočejo prestrojiti po nemško-pruskem obrazci. — Nemški liberalci se nadejajo, da bo de Bismark skoraj Avstrijo tiščal do Soluna in Carigrada ter da potem lahko pograbi Tirolsko Solnograško in (§) Česko, Moravsko, Koroško, Gorico, Štajersko, Kranjsko z Istrijo. Zato delajo s „Schulvereinom“ na vse kriplje iz Čehov in Slovencev novo pečene Nemce. Tem boljše imamo vsi cesarju zvesti Avstrijani, zlasti pa Slovenci zopet, kakor l. 1848 sveto dolžnost; ustavljati se tem veleizdajskim, črnim nakanam. — Mesto Braunau v gornjej Avstriji volilo je same konservativce v mestni zastop. Kakor zaradi tega jamrajo liberalni listi tudi, ker liberalni „Bauernverein“ nič ne opravijo. Temu se ni čuditi, ker vsak pameten kmet lahko sprevidi, da so liberalci kmetskemu stanu na vsak način največji škodljivci. Povsod so liberalci do sedaj kmeta slekli, s posestev zapodili in v najemnike, delavce in berače spremenili. Pri nas na Štajerskem je liberalni kapital v zadnjih 4 letih 2500 rodbin s posestev nagnal. — Grdo obnašajo se Italijani v Trstu, kder je cesarjev brat razstavo odprl; iz Benetek doposlani tiskani lističi zaukazujejo: ne zahajati v razstavo in jo motiti na vsak način: pač ni bilo prav, da je prejšnja vlada Italijane v Istriji in Trstu pestovala, Slovence pa zanemarjala. Na Italijane se ni zanesti, vselej pa na Slovence. — Več odličnih Rusinov bilo je obdolženih veleizdajstva pa so bili nekrivi spoznani v Levovu od samih poljskih porotnikov. Bodi to prvi korak do porazumljenja mej Poljaci in Rusini. — Iz Mošonske županije na Ogerskem se je 2095 ljudij izselilo v Ameriko. V Domovaru blizu Pečuha so Magjari ubili 19 Hrvatov. —

Judom: Schwarz, Braun in Buxbaum je popričano, da so v Tisza-Eszlarji dne 1. aprila kristijanski Esteri Solomози vrat prerezali v svojej shodnici. — Minister Kallay je došel v Sarajevo ter odstavil dosedajnega višjega civilnega opraviteljskega vodjo Stranskija. FZM. Appel pride bržčas za poveljnika v Bosnijo.

Vnanje države. Svet je prestrašen izvedel, da smo bili zelo blizu strahovite vojske. Francoski minister Freisinet je uže bil sklenol z Angleži vred posredovati ter 5000 mož poslati v Egipt, da varujejo Sueški kanal. Zahteval je od poslanecv potrebnih denarjev. Toda poslanci so naenkrat mošjno zavezali, ministru pa dali nezaupnico, da je moral odstopiti. Prepričali so se namreč, da je vse homatije v jutrovih deželah zviti Bismark zanetil; to pa zato, da bi Francoze, Angleže, Egipčane itd. v vojsko zaplel. Tako bi on v Evropi odduška in časa dobil z Avstrijo vred kresnoti po Rusih in Turkih ter svojo Nemčijo raztegnoti do Adrijanskega morja, do ogerske meje in globoko v Rusijo. Potem bi tudi Francoze še enkrat lahko potepal. To so Francozi — sprevideli in ne pustijo vojske z doma. — Angleži so sedaj osamljeni in se pripravljajo na boj zoper Egipčane; prvo krdelo je uže na morji ter se pelja proti Aleksandriji. Arabi-paša pa je odstaviti dal vice-kralja in nabira 50.000 mož, 3 angleške oficirje ogleduhe zasačene pa takoj ubiti. — Turški sultan nabira tudi vojakov, da jih pošlje v Egipt ter je mogoče, da nastane angleško-turški boj. Mesto Smyrna je po ognji hudo zadeto, pogorelo je 600 hiš. — V Belgradu so razsarjeni Srbi Jude začeli napadati in izganjati. — Papež Leon XIII. so baje močno zboleli. — Nemška vlada zahteva, naj izgnana nadškofa Melchers (Köln) in Ledobovski (Poznanj) pastirovanje odložita; dokler papež ne privolijo, tega ne storita. Cesarjevič in general Moltke veliko potujeta po naših planinskih deželah. Pravoč je, da ima to politične, vojaške namere. — Holandija se boji Iza deželico in trdjava Luksenburg. Preveč bojda Bismarku v poželive oči bode. — Španjoli so nezadovoljni, da njihova beseda v svetovnih zadevah nič ne velja. Hočejo toraj vojsko pomnožiti in se tudi umešati v jutrovske in afriške homatije, zlasti gledé na Sueški kanal. Tudi Marokanska dežela jih mika, posebno ker jim blizu pod nosom leži.

Za poduk in kratek čas.

Naš domači regiment šte. 47.

IV. Viharno leto 1848 žugalo je razdjati Avstrijo. Narodi so se navolili večnega absolutizma (samovladstva), tudi pri nas, akopram so imeli dobrotljivega Ferdinanda I. za samovladarja. Vse je hrepenelo po svobodi! Žali Bog, da temu hrepenenju merodajni možje niso hoteli o pravem času ustrezati! To je zakrivilo umešavanje bu-

dobnih prekucubov, ter porodilo grozno revolucijo. Nemci, Italijani in Magjari so se vzdignoli, Slovani pa večidel mirni in cesarskej rodbini zvesti ostali, osobito Hrvati pod vodstvom neumrljivega bana Jelačića. Prav za prav rešila Avstrijo razpada je pa vrla, junaška naša vojska ali armada, posebno ona, ki je pod slavnim Radeckijem borila se na Italijanskem. No, in pri tej armadi bil je tudi naš slovenski regiment grof Kinsky šte. 47.

Okolo novega l. 1848 vrelo je uže močno po Francoskem in Italijanskem. Tukaj so zarotniki sklenoli Avstriji vzeti Lombardijo in Benečansko. Podpiral jih je na vso moč pijemonteški kralj Karol Albert.

Naenkrat prepovedó zarotniki ljudem kupovati avstrijske cigare in staviti v loterijo. Kdor je to storil, ta je bil strahovito tepen ali ubit. Z našimi oficirji, vojaki ni hotel nihče govoriti, nihče občevati. Ko pa meseca februarja Francozi našenejo kralja Filipa in proglasijo republiko, zbuje se je puntauje povsod. Grof Radecki je pri njih regimente pobrati in se pred kraljem Amortom in razjarjeno italijansko drubaljo ponudnoti nazaj pred Verono.

Našega regimenta 1. in 2. bataljon bil je nameščen v Benetkah v kosarni: „deglu Incurabili“, ko se dne 17. marcija vne grdoben pant. Vse je po konci. Poveljnik grof Zichy razpošlje vojakov. Ljudstvo pa jih psuje, suva, s kamenjem zadeva. Nad cerkvo sv. Marka zaplapola republikanska trobojnica. Kadet Janez Karlik jo vrže na tla in je za to v lajtnanta povišan. Stotnik Fürst pa pobriše druhal z bajoneti z velikega trga; korporal Jožef Žmavec okoljen od množice ne more s svojo kompanijo pri cerkvi sv. apostolov nikamor; korporal J. Pleteršek mu hiti s 24 možmi na pomoč in sedaj sprožijo razžaljeni vojaki puške v ljudi, 4 prekucuhi so mrtvi, 27 ranjenih, ostali jo popihajo na vse strani. Drugi den dojde novica o revoluciji na Dunaji in poveljnik dovoli puntarskim Benečanom mestno stražo — nacijsko gardo — in sedaj so bile Benetke za Avstrijo zgubljene. Dne 22. marcija začnejo Benečani izganjati cesarske uradnike, oberst Marinovič je ubit, vice-admiral Martini ulovljen; naš regiment razstresen v raznih trdnjavah po mestu, in povsod nadlegovan; italijanski bataljoni pa pristopijo na puntarsko stran. Kmalu proglasijo puntarji benečansko republiko.

V trdnjavici S. Spirito je shranjen smodnik ali strelivo. Korporal Franc Gornik, doma pri sv. Jakobu v Slov. goricah, in še nekaj vojakov, stoji na straži. Benečani zahtevajo, naj se uda. Gornik odreče in žuga smodnik užgati, če ga napadnejo. Vse pretnje, vsaka ponudba, vse je zastonj. Še piti in jesti mu prinašajo, ker se bojijo, da nebi smodnika res užgal in veliko škode in nesreče pouzročil.

Čez 2 dni pokažejo od poveljnika ukaz, da naj trdnjavico s smodnikom vred puntarjem izroči.